

UNIVERSITI MALAYA

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama : NUR HIDAYAH BINTI MOHAMED SULEIMAN No. K/P : 830523-01-6580

No. Pendaftaran/Matrik : JGA080048

Nama Ijazah: **SARJANA PENGAJIAN MELAYU**

Tajuk Disertasi (Hasil Kerja ini): STRUKTUR FRASA BAHASA ORANG ASLI DUANO

Bidang Penyelidikan : **LINGUISTIK MELAYU**

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa;

1. Saya adalah satu-satunya pengarang/penulis hasil kerja ini;
2. Hasil Kerja ini adalah asli;
3. Apa-apa urusan berkaitan dengan Hasil Kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada mana-mana Hasil Kerja yang mengandungi hak cipta telah dengan sejelasnya dan secukupnya dinyatakan dan satu pengiktirafan tajuk Hasil Kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
4. Saya tidak mempunyai pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hak cipta Hasil Kerja yang lain;
5. Pemunya hak cipta Hasil Kerja ini adalah Universiti Malaya ("UM") dan apa-apa pengeluaran semula dalam apa jua bentuk atau dengan apa jua cara mekanikal atau sebaliknya adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
6. Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hak cipta Hasil kerja yang lain, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain yang diputuskan oleh UM.

.....

Tandatangan Calon

.....

Tarikh

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

.....

Tandatangan Saksi

.....

Tarikh

Nama : **PROFESOR MADYA DR. ROHANI BINTI MOHD YUSOF**

Jawatan : Pensyarah / Penyelia

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan meneliti frasa dalam bahasa Orang Asli suku Duano atau juga dikenali sebagai Orang Kuala. Kerja lapangan ini bertumpu di Kampung Bumiputera Dalam, Rengit, Batu Pahat, Johor. Data untuk kajian ini diperoleh melalui kaedah kajian lapangan hulu. Seterusnya kajian ini menggunakan pendekatan struktural. Frasa-frasa yang terdapat dalam bahasa Orang Asli Duano adalah Frasa Namaan, Kerja, Adjektif dan Adverba.

Frasa didefinisikan sebagai satu struktur yang terdiri sekurang-kurangnya dua kata. Seterusnya, tiap-tiap golongan yang telah dikenal pasti itu dianalisis berdasarkan penjenisan kepada frasa selapis dan kompleks. Berdasarkan distribusi dalam frasa, maka frasa selapis dibahagikan kepada frasa endosentrik dan eksosentrik. Frasa kompleks pula dibahagikan kepada frasa kompleks setara dan frasa kompleks tak setara. Sama seperti frasa selapis, penggolongan bagi frasa kompleks setara dan tak setara ini bergantung kepada pengisiannya. Frasa kompleks setara juga dibentuk dengan menggunakan kaedah parataksis tanpa kata hubung atau dengan kata hubung setara. Seterusnya, frasa kompleks tak setara pula terdiri daripada dua atau lebih frasa yang dilampirkan dan salah satu frasa akan berfungsi dalam frasa yang lebih besar darinya.

Pada amnya, susunan unsur adalah Inti + Keterangan, tetapi bagi Frasa Adjektif, terdapat juga Keterangan + Inti. Selain itu, jumlah frasa eksosentrik jauh lebih kecil daripada frasa endosentrik. Namun, bagi Frasa Adverba didapati sebahagian besar binaannya adalah frasa eksosentrik yang terdiri daripada Preposisi + Kata Penuh (dalam hal ini, Kata Penuh merupakan Kata Namaan).

ABSTRACT

This research aims to examine the phrase in the language of the Duano tribe, also known as “Orang Kuala”. The fieldwork is concentrated in the village of Bumiputera Dalam, Rengit, BatuPahat, Johor. Data for this study which utilises a structural approach is obtained through upstream field research.

The Duano tribe’s language is made up of Nominal, Verb, Adjectival and Adverbial Phrases. A phrase is defined as a syntactic structure consisting of at least two words. Each identified group is analysed based on the classification of simple and complex phrases. Based on the distribution of the phrase, the simple phrase is divided into endocentric and exocentric phrases. Meanwhile, the complex phrase is divided into coordinative and subordinate phrases. Just as the complex phrase, the classification of these two divisions of the complex phrase depends on the content of uses. Coordinative phrase is also formed by using parataxis without conjunctions or the equivalent of a conjunction. Further, the subordinate phrase consists of two or more phrases that are embedded and one of them will function in the matrix phrase.

In general, the order of the elements is Head + Modifiers, but for Adjectival Phrases, the Modifiers + Head order also exists. Furthermore, the frequency of exocentric phrases is much smaller than the endocentric phrase. The Adverbial Phrases, however, are mainly constructed of exocentric phrases that consist of Preposition + Full Word.

PENGHARGAAN

Syukur kepada-Mu ya Allah, Ar-Rauf Maha Pengasih Maha Penyayang...dengan izin dari-Mu, disertasi ini berjaya disiapkan dengan jayanya...Al-Wadud, Allah Maha Penyayang, mengurniakan segala nikmat yang tidak seharusnya didustakan. Kasih Allah dan sayang Allah atas segala nikmat kemudahan yang telah diberikan kepada hamba-Mu ini. Tanpa berkat keredhaan-Mu, pasti disertasi ini tidak dapat dihasilkan.

Setinggi-tinggi ucapan terima kasih kepada penyelia yang saya hormati, iaitu Profesor Madya Dr. Rohani Mohd Yusof kerana menyelia saya sehingga tesis ini selesai. Setiap hari tanpa jemu, beliau memberikan bimbingan, panduan, kritikan dan kata-kata semangat kepada saya agar disertasi ini dapat dihasilkan dengan cemerlang. Pengorbanan yang beliau lakukan tiada tolok bandingnya dan tidak terbalas oleh saya. Terima kasih Dr. Rohani, kerana tetap bersabar dengan kerenah dan masalah yang dihadapi sewaktu menyelia saya. Segala kekurangan datangnya dari saya dan segala kelebihan datangnya dari Yang Esa. Jasa beliau akan sentiasa saya sanjung.

Selain itu, penghargaan terima kasih juga diucapkan kepada Kementerian Pengajian Tinggi kerana telah membiayai pengajian saya sehingga saya dapat menjalankan penyelidikan di lapangan dengan lancar. Seterusnya, Pakcik Jamil merupakan informan yang paling banyak memberikan pertolongan semasa saya menyiapkan tesis ini. Beliau merupakan teman setia yang bersedia memberikan kerjasama ketika saya datang membuat kajian lapangan di Kampung Bumiputera Dalam, Batu Pahat dan membuatkan saya tidak kekok ketika bergaul dengan masyarakat setempat. Tanpa pertolongan beliau, saya pasti mengalami kesulitan yang berpanjangan ketika menjalankan penyelidikan. Sekalung ucapan terima kasih juga ditujukan kepada Jabatan Hal Ehwal Orang Asli Malaysia dan Jabatan Hal Ehwal Orang Asli Batu Pahat kerana memberikan kebenaran kepada saya untuk menjalankan penyelidikan berkenaan orang Asli Duano/Kuala di Kampung Bumiputera Dalam, Batu Pahat selain kerjasama yang tidak berbelah bagi yang telah mereka berikan.

Terima kasih juga kepada staf-staf di Akademi Pengajian Melayu yang membantu saya secara langsung dan tidak langsung. Khususnya buat Profesor Emeritus Dato' Dr. Asmah Haji Omar, Puan Noor Hasnoor, dan kak Siti, terima kasih kerana banyak membantu dan menyokong semasa saya menyiapkan disertasi ini. Tidak lupa juga

kepada pensyarah-pensyarah di Jabatan Linguistik yang banyak memberi tunjuk ajar semasa saya di Akademi Pengajian Melayu. Terima kasih semua!

Tidak lupa juga kepada sahabat-sahabat yang sentiasa berada di sisi dan memberi dorongan kepada saya. Zura, terima kasih kerana meyakinkan bahawa sinar harapan itu akan tiba walaupun kadang-kala harapan itu kelihatan rapuh dan pudar. Walaupun kita jauh dan sibuk, namun segala pertolongan dan kata-kata semangat sentiasa dipasak dalam minda agar saya tidak mudah tunduk pada dugaan yang menimpa. Istimewa buat Lin, yang tidak pernah jemu setia bersama-sama ketika suka dan duka. Farhana, Syafa, Faizal, Sara dan Mary, terima kasih kerana kalian sentiasa mencerikan hari-hari yang dilalui dan merupakan peneman yang sudi mendengar kesulitan saya semasa disertasi ini ditulis. Semoga akan bertambah eratlah lagi persahabatan yang sedia terjalin, insya-Allah.

Selain itu juga, ucapan terima kasih dari hati yang tulus ikhlas ini khas untuk Encik Latiff yang sentiasa bersabar dan memberi sokongan ketika saya menghadapi saat-saat yang sukar dalam menyiapkan disertasi ini. Rasa terharu sering tiba apabila melihat ketabahan beliau dalam melayani kerenah dan memahami kesibukan saya. Kejujuran dan keikhlasan beliau juga telah membuatkan hati ini basah dengan keinsafan. Restu dan doa Encik Latiff sangat berharga bagi saya. Semoga Allah memberkati rumah tangga kami bersama si kecil sehingga ke syurga.

Terima kasih..kepada insan yang paling penting dalam hidup saya, iaitu ayah dan ibu. Ayah ibu tidak pernah jemu-jemu mendoakan dan memberikan kata-kata semangat kepada saya. Ayah ibu juga mengajar saya agar tidak mudah berputus asa walau sebesar manapun ujian yang melanda kerana pasti ada ganjaran untuk orang-orang yang bersabar. Terima kasih ibu, kerana menjadi pendengar setia bagi setiap luahan anakmu ini. Ayah, setiap kata-kata hikmahmu dan pengorbananmu sejak dari kecil lagi akan disematkan dalam hati sehingga nafas yang terakhir. Gelak tawa adik-adik, Atikah, Aqilah dan Asyraaf juga sedikit sebanyak mengubat duka di hati ini. Semoga dengan kejayaan yang dicapai ini, akan menjadi pembakar semangat kepada kalian untuk menjadi lebih baik dan menuju kepada kehidupan yang barakah. Insya-Allah...

Tulus Ikhlas,

Nur Hidayah Binti Mohamed Suleiman
Akademi Pengajian Melayu
Universiti Malaya

LAMBANG/ SINGKATAN

Halaman

+	gabungan
=	seperti
~	diafon dan ciri nasalisasi pada bunyi
BMS	Bahasa Melayu Standard
BOAD	Bahasa Orang Asli Duano
/ /	penanda transkripsi fonemik

PETA

Peta 1 :	Kedudukan Kampung Bumiputera Dalam di Rengit di Daerah Batu Pahat
----------	--

20

KANDUNGAN

BAB SATU: PENGENALAN	Halaman
1.0 Bidang Penyelidikan	1
1.1 Permasalahan Kajian	2
1.2 Objektif Kajian	4
1.3 Metodologi Penyelidikan	5
1.4 Sorotan Kajian	10
1.5 Asal Usul orang Asli	14
1.6 Orang Asli di Malaysia	15
1.6.1 Orang Asli Duano	17
1.6.2 Latar Belakang Orang Asli Duano	21
BAB DUA: KERANGKA TEORETIS	
2.0 Pengenalan	25
2.1 Frasa	25
2.2 Binaan Frasa	26
2.3 Frasa Endosentrik	28
2.4 Frasa Eksosentrik	29
2.5 Frasa Selapis	30
2.6 Frasa Kompleks	30
2.7 Frasa Kompleks Setara	31
2.8 Frasa Kompleks Tak Setara	32
2.9 Penggolongan Frasa	32

2.10 Unsur Terdekat	33
BAB TIGA: PENGGOLONGAN KATA	
3.0 Pengenalan	34
3.1 Kata Namaan	35
3.1.1 Kata Nama	36
3.1.1.1 Kata Nama Am dan Khas	36
3.1.1.2 Kata Nama Bernyawa dan Tak Bernyawa	38
3.1.1.3 Kata Nama Konkrit dan Abstrak	39
3.1.1.4 Kata Nama Berhitungan dan Tak Berhitungan	41
3.1.2 Kata Ganti Nama	41
3.1.2.1 Ganti Nama Diri	42
3.1.2.2 Ganti Nama Tunjuk	43
3.1.2.3 Ganti Nama Tanya	44
3.1.3 Kata Bilangan	44
3.1.3.1 Kata Nombor	45
3.1.3.2 Kata Bilangan Kuantiti	47
3.1.3.3 Penjodoh Bilangan	48
3.2 Kata Karya	50
3.2.1 Kata Kerja Bantu	50
3.2.2 Kata Kerja	52
3.2.2.1 Kata Kerja Transitif	52
3.2.2.2 Kata Kerja Tak Transitif	52
3.2.2.2.1 Kata Adjektif	53
3.3 Kata Tugas	56
3.3.1 Kata Tanya	57
3.3.2 Kata Hubung	58

3.3.3 Kata Adverba	59
3.3.3.1 Kata Adverba Waktu	60
3.3.3.2 Kata Adverba Tempat	61
3.3.3.3 Kata Adverba Kecepatan	62
3.3.3.4 Kata Adverba Perhinggaan	62
3.3.4 Kata Preposisi	63
3.3.4.1 Kata Preposisi Tempat	63
3.3.4.2 Kata Preposisi Arah	64
3.3.4.3 Kata Preposisi Alat	65
3.3.4.4 Kata Preposisi Penyertaan	66
3.3.5 Kata Nafi	66
3.3.6 Kata Ajakan	67
3.4 Kesimpulan	69
BAB EMPAT: FRASA NAMAAN	
4.0 Pengenalan	70
4.1 Frasa Namaan Selapis	70
4.1.1 Frasa Namaan Endosentrik Selapis	71
4.1.1.1 Frasa Nama	71
4.1.1.1.1 Frasa Nama Milik	72
4.1.1.1.2 Frasa Nama Penggolongan	73
4.1.1.1.3 Frasa Nama Atributif	75
4.1.1.1.4 Frasa Nama Asal usul	77
4.1.1.1.5 Frasa Nama Kelamin	80
4.1.1.1.6 Frasa Nama Spesis	81
4.1.1.1.7 Frasa Nama Bermusim	83
4.1.1.2 Frasa Bilangan	84
4.1.1.2.1 Frasa Bilangan Nombor	84
4.1.1.2.2 Frasa Bilangan Kuantiti	87
4.1.2 Frasa Namaan Eksosentrik Selapis	88
4.2 Frasa Namaan Kompleks	89

4.2.1 Frasa Namaan Kompleks Setara	89
4.2.1.1 Frasa Namaan Kompleks Setara dengan Ciri-ciri Parataksis	89
4.2.1.2 Frasa Namaan Kompleks Setara dengan Kata Hubung	92
4.2.2 Frasa Namaan Kompleks Tak Setara	94
4.3 Kesimpulan	99
BAB LIMA: FRASA KERJA	
5.0 Pengenalan	100
5.1 Frasa Kerja Selapis	100
5.1.1 Frasa Kerja Endosentrik Selapis	101
5.1.1.1 Frasa Kerja Berobjek	102
4.1.1.1.1 Frasa Kerja Dengan Objek	102
4.1.1.1.2 Frasa Kerja Berobjek Dua	104
5.1.1.2 Frasa Kerja Tanpa Objek	105
5.1.1.3 Frasa Kerja Waktu	106
5.1.1.4 Frasa Kerja Kecepatan/Durasi	108
5.1.1.5 Frasa Kerja Alat	109
5.1.1.6 Frasa Kerja Penyertaan	110
5.1.1.7 Frasa Kerja Tempat	112
4.2 Frasa Kerja Kompleks	113
4.2.1 Frasa Kerja Kompleks Setara	114
4.2.1.1 Frasa Kerja Kompleks Setara Dengan Ciri-ciri Parataksis	114
4.2.2 Frasa Kerja Kompleks Tak Setara	115

4.3 Kesimpulan	117
BAB ENAM: FRASA ADJEKTIF DAN ADVERBA	
6.0 Pengenalan	118
6.1 Frasa Adjektif Selapis	118
6.1.1.1 Frasa Adjektif Kesangatan	119
6.1.1.2 Frasa Adjektif Kesungguhan	120
6.1.1.3 Frasa Adjektif Simpulan Bahasa	120
6.1.1.3.1 Subjenis I	121
6.1.1.3.2 Subjenis II	123
6.2 Frasa Adjektif Kompleks	124
6.2.1 Frasa Adjektif Setara	124
6.2.2 Frasa Adjektif Tak Setara	126
6.3.1 Frasa Adverba Selapis	129
6.3.2 Frasa Adverba Selapis Eksosentrik	129
6.3.2.1 Frasa Adverba Tempat	130
6.3.2.2 Frasa Adverba Waktu	132
6.3.2.3 Frasa Adverba Arah	134
6.3.2.4 Frasa Adverba Perhinggaan	136
6.3.2.5 Frasa Adverba Permulaan	137
6.4 Frasa Adverba Kompleks	139
6.4.1 Frasa Adverba Kompleks Setara	139
6.4.1.1 Frasa Adverba Kompleks Setara dengan Ciri-Ciri Parataksis	139
6.4.2 Frasa Adverba Kompleks Tak Setara	140
5.3 Kesimpulan	142
BAB TUJUH: KESIMPULAN	143